

תורת החישוביות (236343) – בוחן אמצע

חורף תשע"ח

מרצה: פרופ' אלי בן ששון (אחראי), פרופ' יובל ישי.
מתרגלים: אוהד טלמון (אחראי), סתיו פרלה, מיכל דורי, אבי קפלן.

הנחיות:

- הבחינה היא עם חומר סגור. חל איסור מפורש על החזקת אמצעי תקשורת נייד, דוגמת טלפון סלולרי, ברשות הנבחן בעת הבחינה.
- משך הבחינה – שעה. השתדלו לא להתעכב יתר על המידה על סעיף מסוים, כדי לצבור את מרב הנקודות בזמן העומד לרשותכם.
- לשימושכם מצורף למחברת זו דף עזר (בעמוד האחרון).
- אפשר להשתמש בכל כלי כתיבה, אולם אם הוא יהיה חלש מכדי להיקלט בסורק לא תהיה אפשרות לערער על הבדיקה.
- בשאלות בהן יש לתאר מכונת טיורינג, ניתן להסתפק בתיאור מילולי משכנע של אופן פעולת המכונה, ואין צורך להגדיר את פונקציית מעברים.
- מותר להשתמש בכל טענה שהוכחה בהרצאה או בתרגול, בתנאי שמצטטים אותה באופן מדויק, אלא אם נדרשתם במפורש להוכיחה.
- ניתן לקבל בכל שאלה 20% מהניקוד עבור כתיבת "לא יודע".

בהצלחה!

1 משפט הרדוקציה, 25 נק' (הרצאה, תרגול)

1. תהינה $L_1, L_2 \subseteq \Sigma^*$ שפות. הוכיחו את משפט הרדוקציה: אם $L_1 \leq L_2$ ו- $L_2 \in \text{RE}$ אז $L_1 \in \text{RE}$. (13 נק')

2. נסמן $L(M)$ אינסופית $\langle M \rangle$ $L_\infty = \{ \langle M \rangle \mid L(M) \}$. הוכיחו כי $L_\infty \notin \text{RE}$ (12 נק')

2 אפיון של RE באמצעות מוודאים, 25 נק' (ש"ב)

מוודא V עבור שפה L הוא מכונת טיורינג בעלת שני מצבים סופיים, q_{acc}, q_{rej} , המקבלת זוג קלטים, (w, π) כאשר $w \in \Sigma^*$ היא המילה ש- V בודק את שייכותה ל- L ו- $\pi \in \Sigma^*$ היא "הוכחה" לשייכות w ל- L ובה V יכול להיעזר.

לכל זוג (w, π) המוודא **חייב** לעצור. נסמן $V(w, \pi) = acc$ אם המוודא עוצר במצב q_{acc} על הקלט (w, π) , ונסמן $V(w, \pi) = rej$ אם הוא עוצר ב- q_{rej} . בנוסף, על המוודא לקיים את התכונות הבאות:

1. (שלמות) אם $w \in L$ אז קיימת π כך ש- $V(w, \pi) = acc$ (עבור טענה נכונה קיימת הוכחה שאותה המוודא יכול לאשר).
2. (נאותות) אם $w \notin L$ אז לכל π מתקיים $V(w, \pi) = rej$ (עבור טענה שגויה, אי אפשר "לעבוד" על המוודא באמצעות "הוכחה" שגויה).

הראו כי עבור כל שפה $L \in RE$, אם ורק אם קיים מוודא V עבור השפה L .

3 תכונות סגור של RE , 10 נק'

הוכיחו/הפריכו: RE סגורה לאיחוד בן מנייה. כלומר, בהינתן קבוצת שפות $\{L_n\}_{n \in \mathbb{N}}$ כך שלכל $n \in \mathbb{N}$ מתקיים $L_n \in RE$, אז מתקיים $\bigcup_{n \in \mathbb{N}} L_n \in RE$.

4 חישוב פונקציות, 40 נק'

עבור פונקציה מלאה $f : \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}^*$, נסמן ב- f^i את ההרכבה של f על עצמה i פעמים. לדוגמא אם $f(x) = 1x0$ אז $f^3(x) = f(f(f(x))) = 111x000$.
הוכיחו או הפריכו את הטענות הבאות:

1. אם f ניתנת לחישוב, אז f^2 ניתנת לחישוב. (10 נק')

2. אם f^2 ניתנת לחישוב, אז f ניתנת לחישוב. (10 נק')

3. אם f ניתנת לחישוב, אז השפה $L_f = \{x \mid \exists i, f^i(x) = 0\}$ היא ב- RE (10 נק')

4. אם f ניתנת לחישוב, אז L_f הנ"ל היא ב- R . (10 נק')